

Příspěvek ke květeně Mostecka a Litvínovska (severozápadní Čechy) I

Contribution to the flora of the Most and Litvínov region (northwestern Bohemia) I

Vít Joza

Oblastní muzeum v Mostě, příspěvková organizace, Čsl. armády 1360, CZ-434 01 Most; e-mail: joza@muzeum-most.cz, vjoza@centrum.cz

Abstract

The paper includes newly published floristic data to 39 taxa of vascular plants from Most and Litvínov region (northwestern Bohemia). The most considerable findings are commented. Aim of the study is to conduce to actual knowledge about occurrence of the phytogeographically significant and invasive species or endangered taxa. The contribution will be continued according to advance in the floristics of the region.

Keywords: floristics, vascular plants, northwestern Bohemia, Most region, Litvínov region

Úvod

Mostecko a Litvínovsko prošly v uplynulých dvou staletích velkými a zcela zásadními krajinnými změnami. Mnohé z nich proběhly zejména v posledních desetiletích a nevratně změnily přírodní podmínky rozsáhlých území v této části severozápadních Čech. I dnes jsou stále plánovány a realizovány další významné technické krajinářské a urbanistické projekty; jiné změny v krajině jsou naopak nenápadné, mají dlouhodobý ráz a jejich důsledky jsou plíživé. Takový dynamický vývoj s sebou nutně přináší významné změny v květeně a vegetaci. Delší dobu je tato oblast bohužel stranou botanického zájmu, a to i když každoročně přináší zajímavé botanické nálezy. Přes jen pomalu odeznívající špatnou pověst je tento region mimořádně botanicky zajímavý, což je dáno jednak velkou pestrostí přírodních podmínek, jednak velmi rozmanitým a ne vždy přírodě škodlivým působením člověka. Tento příspěvek je prvním z plánované řady, která by měla přinášet aktuální floristické údaje z Mostecka a Litvínovska a doplňovat tak stávající znalosti o zdejší květeně.

Metodika

Údaje v tomto příspěvku pocházejí z příležitostných botanických exkurzí na Mostecko a Litvínovsku z let 2004–2016, ojediněle jsou připojena také starší originální nepublikovaná data. Vymezení území přibližně odpovídá rozsahu okresu Most. Pokud bylo možno zjistit souřadnice lokality v systému WGS-84 a nadmořskou výšku, jsou tyto uvedeny. Jednotlivé lokality jsou odděleny středníkem. Nomenklatura odpovídá Seznamu cévnatých rostlin květeny České republiky (DANIHELKA & al. 2012), stupeň ohrožení je uveden podle Červeného seznamu cévnatých rostlin České republiky (GRULICH 2012). Pokud byly sebrány herbářové doklady, jsou uloženy v herbáři Oblastního muzea v Mostě nebo u autora. Některé údaje jsou komentovány, především v kontextu fytogeografickém, ochranném apod. Zařazení do fytochorionů odpovídá práci SKALICKÉHO (1988).

Přehled použitých zkratk

- čp. = (dům) číslo popisné
ex. = exemplář(ů), rostlin(a)
ul. = ulice
ž. st. = železniční stanice
ČS/C1 = taxon vedený v Červeném seznamu cévnatých rostlin (GRULICH 2012) jako kriticky ohrožený
ČS/C3 = taxon vedený v Červeném seznamu cévnatých rostlin (GRULICH 2012) jako ohrožený
ČS/C4a = taxon vedený v Červeném seznamu cévnatých rostlin (GRULICH 2012) jako vzácnější, vyžadující další pozornost – méně ohrožený

Údaje o zeměpisném směru jsou uváděny běžnými zkratkami.

Přehled zjištěných taxonů a komentáře

Acer ginnala (javor ginnala)

4a. Loun. střed., Most: travnatá lada zarůstající křovinami 0,2 km sz. od staniční budovy ž. st. Most, 230 m n. m., starší výsadby i zplanění několika ex. (not. V. Joza 20.9.2016).

Acer tataricum (javor tatarský)

4a. Loun. střed., Most: vrch Lajsník (+ 308), malý vršek v jz. části se stepní a křovinnou vegetací nad ul. Pod Lajsníkem, starší výsadby i zplanění (leg. V. Joza 18.10.2014); Most: sz. okraj města, les mezi ul. Tvrzova a Národního odboje, jv. vodní nádrže Matylda, 255 m n. m., velmi hojně zplanělý, dříve součást zdejších výsadeb (not. V. Joza 14.7.2015).

Ailanthus altissima (pajasan žláznatý)

3. Podkrůš. pán., Most-Komořany: ruderalní vegetace při železnici 0,8 km zjz. ž. st. Třebušice, 50°31'11.29"N, 13°34'11.88"E, 245 m n. m. (not. V. Joza 2.10.2013); Litvínov: z. konec ul. Jiráskova, pata j. orientované zdi garáže mezi čp. 292 a 403, 50°35'55.752"N, 13°36'54.609"E, 315 m n. m., 1 mladý zplanělý ex. (not. V. Joza 12.5.2013); Litvínov: Zahradní ul. čp. 158, pata j. orientované zidky, 50°36'2.132"N, 13°36'48.273"E, 325 m n. m., 1 mladý zplanělý ex., nedaleko pěstován starší strom (not. V. Joza 22.6.2013); Litvínov: hřbitov na Lomské ul., z. část, 1 mladý ex., 50°35'57.442"N, 13°37'58.128"E, 315 m n. m. (not. V. Joza 12.9.2013); 4a. Loun. střed., Most: horní okraj jv. svahu vrchu Hněvín (+ 399), křoviny při serpentíně pod hradem, 385 m n. m., roztroušeně (not. V. Joza 2.6.2014); Most: jv. svah vrchu Hněvín, sv. okraj ul. Jana Žižky, zahrada při čp. 15 a okolní křoviny, 260 m n. m. (not. V. Joza 17.9.2016); Most: j. svah vrchu Hněvín (+ 399), zplanělý při plotu v ul. Vinohradská, nedaleko v zahradě čp. 2 pěstovaný, 50°31'1.510"N, 13°37'56.609"E, 285 m n. m. (not. V. Joza 14.9.2014); Most: několik zplanělých starších ex. u bývalého přejezdu vlečky při porcelánce u děkanského kostela, zde také při bývalé vlečce 6 stromů pěstovaných (not. V. Joza 22.3.2013); Most: volně rostlé křoví při silnici sz. benzinové pumpy Shell, mezi ul. Chomutovská a budovou oblastního muzea, 0,65 km jv. Hněvína (+ 399), 50°30'59.400"N, 13°38'22.213"E, 240 m n. m. (not. V. Joza 24.10.2013); Most: zeleň mezi ul. U lomu a Baňská, 50°30'1.803"N, 13°38'1.735"E, 290 m n. m., 1 ex., v ul. U lomu také 1 ex. pěstován (not. V. Joza 20.9.2013); Most: ul. Konstantina Biebla, pata zdi na rohu domu čp. 7, 50°30'26.083"N, 13°38'22.193"E, 260 m n. m., 1 mladý ex. (not. V. Joza 19.11.2013).

U pajasanu žláznatého je ze sz. Čech uváděno dosud pouze několik lokalit, ačkoliv zejména při železnicích a v řadě měst jde o poměrně častý druh. Dosti často roste v intravilánech, bývá však málokdy zaznamenáván. Další publikované nálezy ze sz. Čech uvádějí např. HOUDA (1969: 83), ŠVANKMAJER (2008), ONDRÁČEK (ed. 2009) a JOZA (2014, 2016). Poslední publikovaný kartogram (M. Křivánek in MLÍKOVSKÝ & STÝBLO 2006: 39) je nejen ve vztahu k sz. části Čech velmi děravý (cf. ISOP 2017). Pozoruhodné je, že pajasan žláznatý je na Mostecku pěstován již dlouhou dobu

(cf. NOVAK s. d.: 20, sub *Ailanthus glandulosus*), podle nízkého stáří zjištěných jedinců však šíření tohoto nebezpečného invazního druhu netrvá déle než 2–3 desítky let.

Allium paradoxum (česnek podivný)

3. Podkruš. pán., Litvínov: okraj ruderálních křovin mezi garážemi a Poustevnickým potokem mezi ul. K loučkám a ul. Seifertova, nedaleko někdejší protipožární nádrže (dnes již zasypané), 50°36'40.501"N, 13°37'35.910"E, 378 m n. m., mnoho desítek ex. (leg. V. Joza 7.5.2013, not. V. Joza 11.4.2016).

V Květeně České republiky (KRAHULEC & DUCHOSLAV 2010) není dosud z Podkrušnohorské pánve udáván. V celých sz. Čechách roste velmi vzácně (dosud je zřejmě známa pouze jediná další lokalita na Litoměřicku, P. Zdvořák in litt.). Ve skutečnosti by měla litvínovská lokalita patřit spíše do fytogeografického podokresu 25a. Krušn. podh. vl., tak jako ostatně značná část v Květeně České republiky (SKALICKÝ 1988) vymezeného okresu 3. Podkruš. pán., která se nachází fakticky již v bučinném pásmu Krušných hor. Původ rostlin česneku podivného není znám; vzhledem k výskytu na okraji křovin za garážemi, do kterých je dlouhodobě vynášen zahradní odpad, může jít o vyhozené rostliny z některé zahrady v okolí, které se velmi dobře uchytily. Pěstování tohoto taxonu se však nepodařilo v širším okolí nálezu zjistit.

Allium ursinum (česnek medvědí)

25a. Krušn. podh. vl., Meziboří: Pekelské údolí sz. města (= údolí Pekelského potoka, levobřežního přítoku Bílého potoka), 50°37'56.824"N, 13°35'29.361"E, 605 m n. m., velmi bohatý porost – stovky ex., rostliny potokem splavovány níže do údolí (not. V. Joza & P. Kuchař V. 1993, not. V. Joza 19.5.2016).

Na Mostecku ojedinělý výskyt, dlouhodobě využívaný místními ke sběru této léčivé rostliny. Nejbližší další výskyty jsou u Domaslavic a Křižanova (distr. Teplice) v Krušných horách a v okolí (JOZA 2014).

Althaea rosea (topolovka růžová)

4a. Loun. střed., Most: jz. část ul. U města Chersonu, zplanělá spolu s *Oenothera* cf. *glazioviana* při okraji vjezdu mezi čp. 5 a zahradou k domu v ul. Jana Žižky čp. 8, 50°30'57.10"N, 13°38'4.40"E, 265 m n. m., několik zplanělých ex. (not. V. Joza 13.7.2016).

Při čištění ulice v září 2017 byly všechny rostliny zcela zničeny.

Antirrhinum majus (hledík větší)

4a. Loun. střed., Most: schody mezi ul. Jana Žižky a U města Chersonu, 1,65 km zsz. budovy ž. st. Most, 260 m n. m., vz. zplanělý (leg. V. Joza 13.9.2016); Lužice: schodiště bývalé školy na s. okraji obce, 0,8 km j.–jv. vrchu Vinice (+ 337), 50°29'36.699"N, 13°45'6.290"E, 250 m n. m., desítky zplanělých ex. (not. V. Joza 18.6.2016).

Asplenium scolopendrium (syn. *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newman, jelení jazyk celolistý) [ČS/C1]

4a. Loun. střed., Most: Zahražany: ul. U města Chersonu, jediná vitální rostlina v zídce plotu, zřejmě nejvýše dvouletá (leg. V. Joza 15.8.2016).

Všech 6 listů bylo téhož roku (13.10.2016) zcela osekáno při čištění ulice, rostlina později již neobrazila a zdálo se, že zašla. V polovině září 2017 však v témže místě vyrašilo několik listů (not. V. Joza 17.9.2017). Pravděpodobně jde o jediný výskyt v sz. Čechách. FEILER (1931: 15) sice uvádí jinými dvěma botaniky zjištěný výskyt v hřebenové části Krušných hor mezi Horou sv. Šebestiána a Reitzenhainem (SRN) ve výšce ca 800 m n. m., doklad však není znám a mohlo jít o záměnu se sterilní rostlinou *Bistorta major* (Č. Ondráček in verb.).

Astragalus austriacus (kozinec rakouský) [ČS/C3]

4a. Loun. střed. (u hranice s 2a. Žatec. Poohří), Most-Čepirohy: vrch Větrník (+ 261) 1,0 km szs. Nemilkova, 50°28'2.532"N, 13°36'59.522"E, 260 m n. m. (leg. V. Joza & P. Bultas 16.8.2016). Lokalita doplňuje SLÁDKŮV (1990) přehled rozšíření tohoto druhu ve středním Poohří a přilehlých částech Českého středohoří. Fytogeograficky významný výskyt na okraji arely tohoto stepního druhu z malého vršku v industriálně značně postižené krajině jižního okraje Mostu SLÁDEK (1992) kupodivu nezmiňuje, ačkoliv k této lokalitě uvádí četné stepní druhy, které zde dosud rostou.

Berberis vulgaris (dřišťál obecný) [ČS/C4a]

4a. Loun. střed., Most: vrch Ressel (+ 413), křoviny na j. úbočí nad zahrádkovou kolonií Zdař bůh, dosti hojně (leg. V. Joza 1.11.2014); Most: Široký vrch (+ 386), ul. Hradní na sv. úbočí, okraj křovin hned u silnice, naproti rodinným domům, 305 m n. m. (not. V. Joza 15.9.2014, 10.9.2016); Most: Široký vrch, jz. svah, křoviny ve světlém místě porostu *Pinus nigra* nad pravotočivou stoupavou serpentinou, 340 m n. m., vzácně (leg. V. Joza 15.11.2014).

Berberis vulgaris je na příhodných stanovištích na obou zde uvedených mosteckých vrších poměrně hojný. To je celkem nápadné v srovnání s jeho vzácnějším výskytem v navazujícím Českém středohoří. Z nedalekého vrchu Hněvín (+ 399) jej uvádí (NOVAK s. d.: 1, sub Schlossberghang), současný výskyt se nepodařilo přes opakovaná hledání potvrdit.

Buddleja davidii (komule Davidova)

25a. Krušn. podh. vl. (u hranice s 3. Podkruš. pán.), Černice u Horního Jiřetína: areál zámku Jezeří, spára ve zdi orientované v. směrem, 50°33'16.802"N, 13°30'17.245"E, 385 m n. m., 1 mohutný keř (not. V. Joza 1.7.2000, 16.8.2016).

Ke zdejšímu zplnění této nápadné dřeviny muselo vzhledem k rozměrům keře dojít před několika desítkami let. V sz. Čechách zplaňuje jen velmi vzácně (P. Zdvorař in verb.).

Calendula officinalis (měsíček lékařský)

4a. Loun. střed., Most: ul. U města Chersonu, jz. část, pěstovaný a zplnělý nedaleko křižovatky s ul. Aloise Jiráka, 264 m n. m. (not. V. Joza 12.8.2016).

Běžně zplaňující, avšak nedostatečně zaznamenávaný taxon (cf. ŠVANKMAJER 1992, NOVAK s. d.: 9 – „angepflanzt u. verwildert“).

Calystegia pulchra (opletník sličný)

3. Podkruš. pán., Černice u Horního Jiřetína: příkrá silnička k zámku Jezeří, ve zbořeníšti domu v zaniklé obci 0,14 km jjv. od budovy zámku, těsně nad zatáčkou, 50°33'9.198"N, 13°30'19.855"E, 315 m n. m. (not. V. Joza 13.6.2016); Litvínov: zahrádková kolonie na j. okraji města, vysokobylinný porost při vodním převaděči 0,7 km szs. ž. st. Litvínov, 50°35'42.798"N, 13°36'6.571"E, 305 m n. m., více ex. roztroušeně (not. V. Joza 26.6.2013); Louka u Litvínova: Nádražní ul., křoviny při čp. 217, 0,1 km, 50°35'36.176"N, 13°37'45.234"E, 300 m n. m. (not. V. Joza 12.7.2013); Litvínov: okraj křovin j. ul. Haškova, 50°36'11.427"N, 13°37'13.354"E, 330 m n. m. (not. V. Joza 21.7.2013); Litvínov: v. okraj Smetanovy ul., blíže sběrného dvora mezi ul. Žížkova a Jiráskova, okraj křovin, 50°36'4.461"N, 13°36'56.630"E, 325 m n. m. (not. V. Joza 21.7.2013); Litvínov: Zahradní ul., s. okraj Voigtových sadů, křoviny, 50°36'1.740"N, 13°36'48.278"E, 320 m n. m. (not. V. Joza 21.7.2013); Litvínov: ul. K loučkám, pěstovaný na plotě zahrady čp. 1408, 50°36'42.514"N, 13°37'32.321"E, 385 m n. m. (not. V. Joza 24.7.2013).

Podle informačních databází (DANIHELKA & al. 2016, ISOP 2017) se zdá, že *Calystegia pulchra* je v sz. Čechách naprostou raritou. Do těchto rozsáhlých souborů dat se však dostal zřejmě jen údaj PYŠKA (1975), ačkoliv přinejmenším v některých územích sz. Čech je situace zcela jiná: místy jde o poměrně

běžně zplanělý druh (cf. ŠVANKMAJER 2008, JOZA 2014, Č. Ondráček in verb.). Jak ukazují zde uvedené údaje, např. na Litvínovsku je tento taxon dosti hojný a byl dosud spíše přehlížen.

Chenopodium opulifolium (merlík kalinolistý) [ČS/C3]

3. Podkruš. pán., Litvínov: Ukrajinská ul., jz. roh čp. 890, 50°35'55.089"N, 13°36'20.050"E, 320 m n. m., několik desítek ex. (not. V. Joza 26.6.2013).

Druh dosud nebyl z Podkrušnohorské pánve uváděn, ač byl jeho výskyt přepokládán (DOSTÁLEK & al. 1990). Na Mostecku a Litvínovsku ojedinělý výskyt.

Cymbalaria muralis (zvěšinec zední)

3. Podkruš. pán., Litvínov: sv. okraj města, ul. K loučkám čp. 1431, soukromá zahrada, 50°36'42.917"N, 13°37'24.627"E, 390 m n. m., hojně, po desetiletích již zdomácnělý (leg. V. Joza 2011, not. V. Joza 1996–2016).

Cymbalaria pallida (zvěšinec bledý)

25a. Krušn. podh. vl., Meziboří: Okružní ul. (část mezi Hornickou a Javorovou ul.), ve spárách dlaždic před domem čp. 251, 50°37'19.053"N, 13°36'4.094"E, 525 m n. m., několik desítek ex. zplanělých, v místě již nepěstovaný, roku 2014 lokalita zřejmě zanikla kvůli pracím na zateplení budovy (leg. V. Joza 20.5.2013).

Cynoglossum officinale (užanka lékařská)

3. Podkruš. pán., Černice u Horního Jiřetína: prostor zaniklých Albrechtic pod zámekem Jezeří, okolí křižovatky silnic nedaleko bývalého arboreta, 50°33'21.826"N, 13°30'46.995"E, 270 m n. m. (leg. V. Joza 25.6.2005).

Datura stramonium* var. *stramonium (durman obecný pravý)

3. Podkruš. pán., Litvínov: s. okraj města, východní okraj Tylovy ul. poblíž křižovatky s ul. Valdštejská, malý svah mezi parkovištěm a chodníkem, 350 m n. m., vzácně (not. V. Joza 24.9.2013).

Elaeagnus angustifolia (hlošina úzkolistá)

4a. Loun. střed., Most: travnatá lada zarůstající křovinami 0,3 km sz. od staniční budovy ž. st. Most, 230 m n. m., zplanělá (not. V. Joza 20.9.2016); Obrnice: s. okraj Chanova, násep železničního viaduktu mezi železniční tratí a příjezdovou komunikací k areálu firmy Keramost, 1,0 km jv. Keřového vrchu (+ 319), 50°30'30.82"N, 13°41'25.42"E, 220 m n. m., několik zplanělých mladých rostlin (not. V. Joza 24.9.2016).

Euphorbia lathyris (pryšec skočcový)

3. Podkruš. pán. (na hranici s 25a. Krušn. podh. vl.), Litvínov: K Loučkám 1431, soukromá zahrada, pravidelně zplaňující, také v okolních zahradách (not. V. Joza 2004–2016); 25a. Krušn. podh. vl., Meziboří: s. okraj města, parcela někdejšího nejhofejšího domu při Potoční ul., dnes zbořeníště a rumiště, 50°37'30.774"N, 13°36'5.762"E, 585 m n. m., zplanělý (not. V. Joza 12.9.2013).

Heracleum mantegazzianum (bolševník velkolepý)

3. Podkruš. pán., Litvínov: j. okraj listnatého lesa při zahrádkové kolonii na někdejší výsypce dolu Pavel a Wilhelm na jv. okraji města, s. silnice I/27 (= Lomská ul.), 0,85 km s. ž. st. Louka u Litvínova, 50°36'4.113"N, 13°37'55.273"E, 320 m n. m., ca 80 ex., v okolí druh nezjištěn (not. V. Joza 10.4.2017); Litvínov: křovinatá lada mezi silnicí I/27 a žel. tratí 0,3 km zjz. ž. st. Litvínov-město, 50°35'23.541"N, 13°36'35.210"E, 295 m n. m., desítky ex. – šíří se (not. V. Joza 16.6.2001, 10.7.2013, not. V. Joza 6.8.2016 – již mnoho desítek ex.).

Na Mostecku dosud vzácně se vyskytující invazní druh.

Hyacinthoides hispanica (syn. *Scilla hispanica* Mill., ladoňka španělská)

25a. Krušn. podh. vl., Meziboří: svažité trávník pod Okružní ulicí, blíže křižovatky s ul. Hornická a benzínové pumpy, 50°37'19.053"N, 13°35'58.685"E, 530 m n. m., několik zplanělých modrokvěťých ex., v okolí často pěstována (leg. V. Joza 20.5.2013).

Hypericum calycinum (třezalka kalíškatá)

4a. Loun. střed., Most: zahrada Oblastního muzea v Mostě, 50°31'2.057"N, 13°38'20.608"E, 240 m n. m., několik ex. zplanělých v dlažbě u paty jiz. stěny budovy poblíž hlavního vchodu, nedaleko po řadu let pěstován souvislý porost o rozloze > 10 m². Rostliny byla později zničeny při čištění areálu (not. V. Joza 27.7.2015 & 16.1.2017).

Tato nízká křovinná třezalka je často pěstována v okrasných výsadbách. Její zplanění v sz. Čechách ani v jiné části České republiky není zřejmě dosud známo. Protože však byla poblíž rozsáhlého záhonu zjištěna zplanělá opakovane, lze předpokládat, že tento případ není ojedinělý.

Juncus acutiflorus (sítina ostrokvětá) [ČS/C3]

3. Podkruš. pán. (na hranici s 25a. Krušn. podh. vl.), Litvínov: tzv. Třetí louka, v jv. prameništění části mokřadní louky, 50°36'42.744"N, 13°36'52.250"E, 435 m n. m., stovky ex. (leg. V. Joza 11.7.2013).

Lavandula angustifolia (levandule lékařská)

4a. Loun. střed., Most: zahrada Oblastního muzea v Mostě, pěstovaná na hlavním nádvoří a dlouhodobě zplaňující ve spárech dlažby, desítky ex. (not. V. Joza 10.2.2016, leg. V. Joza 15.9.2016).

O zplaňování levandule lékařské existuje v České republice poměrně málo údajů. Nepochybně nejsou však takové případy vzácné. Z Mostecky zřejmě dosud údaje chybějí, ačkoliv je zde již dávno pěstována (cf. ŠTIKA 1857: 22, sub *Lavandula Spica* L.).

Mercurialis annua (bažanka roční)

3. Podkruš. pán., Litvínov: Ladova ul., v předzahrádce 1,7 km sv. ž. st. Litvínov, 50°36'21.138"N, 13°37'24.861"E, 345 m n. m. (not. V. Joza 28.7.2013).

Na Litvínovsku je *Mercurialis annua* poměrně vzácný druh.

Microthlaspi perfoliatum (syn. *Thlaspi perfoliatum* L., penízek prorostlý)

3. Podkruš. pán. (poblíž hranice s 25a. Krušn. podh. vl.), Litvínov 6: ul. K loučkám, v ulici j. domu čp. 1431, 50°36'42.183"N, 13°37'24.260"E, 390 m n. m., okraj trávníku při silnici (not. V. Joza 25.4.2013).

Onopordum acanthium (ostropes trubil)

4a. Loun. střed., Most: lada za ž. st. směrem k Rudolicím, roztr., desítky ex. (not. V. Joza 15.4.2013); 25a. Krušn. podh. vl., Meziboří: trávník v křižovatce ul. Okružní a Hornická, 50°37'19.572"N, 13°35'58.701"E, 530 m n. m., dosti vzácně (not. V. Joza 12.10.2013).

Phalaris arundinacea 'Picta' (syn. *P. arundinacea* var. *picta*, chrastice rákosovitá – panašovaný kultivar)

3. Podkruš. pán., Litvínov 6: K loučkám 1431, soukromá zahrada, 395 m n. m., pěstována a každoročně zplaňující (not. V. Joza 2007–2017).

Pyracantha coccinea (hlohyně šarlatová)

4a. Loun. střed., Most: travnatá lada zarůstající křovinami 0,2 km sz. o staniční budovy ž. st. Most, 230 m n. m., starší výsadby a roztr. i zplnění několika ex. (not. V. Joza 20.9.2016).

Reseda luteola (rýt barviřský) [ČS/C3]

3. Podkruš. pán., Litvínov: křižovatka ul. S. K. Neumanna a Vrchlického, u přejezdu tramvajové trati pod zinním stadionem (lokality lidově zvaná „U nudle“) a také při cyklostezce 0,1 km v. od něj, 335 m n. m., pouze 1 ex., zřejmě zavlečen při stavebních pracích, později nezjištěn (not. V. Joza & J. Švankmajer 29.4.2013).

Reynoutria xbohemica (křídlatka česká)

4a. Loun. střed., Obrnice: s. okraj Chanova, v odvodňovacím příkopu pod příjezdovou silnicí k areálu firmy Keramost, z. od tohoto areálu, 0,95 km jv. Keřového vrchu (+ 319), 50°30'36.52"N, 13°41'27.50"E, 220 m n. m., porost několika desítek m² (not. V. Joza 24.9.2016).

Rhus typhina (škumpa orobincová)

4a. Loun. střed., Most: zahrada keramičky u děkan. chrámu (blíže silnice do Braňan), 50°30'58.883"N, 13°39'6.350"E, 225 m n. m., léta pěstována a také hojně zplnělá (not. V. Joza 25.7.2013).

Současné znalosti o zplaňování v sz. Čechách, stejně jako v ostatních částech ČR, jsou nyní velmi nedostatečné. Z Mostecka dosud taxon nebyl uváděn, vzhledem k jeho invaznímu potenciálu, nenáročnosti a odolnosti i vysoké frekvenci pěstování však jistě nejde o ojedinělý případ. Ze sousedního Teplicka je známo několik recentních údajů zplnění z pozůstatků výsadeb v intravilánech a intenzivně využívaných částí krajiny (JOZA 2014, 2016).

Serratula tinctoria (srpice barviřská) [ČS/C4a]

4a. Loun. střed., Želenice n. Bílinou: Želenický vrch (+ 456), okraj lesa na jz. úpatí, nedaleko lesní cesty vedoucí na okolní louky 0,45 km jz. od vrcholu, 50°30'58.146"N, 13°43'40.782"E, 342 m n. m., pouze několik ex. (leg. V. Joza & S. Eminger 7.8.2016).

Serratula tinctoria byla zřejmě vždy významným taxonem této části sz. Čech. Starší údaje z širší oblasti Mostecka uvádí ŠTIKA (1857: 24) od Rudolic („auf der Rudelsdorfer Wiese“), NOVAK (s. d.) Široký vrch u Mostu („N. W. Lehne d. Breitenberges“) a LIPSER & al. (1967–1968: No. 217) vrch Kaňkov u Braňan. Výskyt na žádné z těchto lokalit se mi dosud nepodařilo ověřit. Ze širšího okolí srpici barviřskou uvádí např. A. N. Fassl (ex OPRAVIL 1964: 145 – 4 lokality z Teplicka).

Stachys byzantina (syn. *S. lanata* Jacq., čísteč vlnatý)

3. Podkruš. pán., Litvínov: sv. okraj města, Seifertova ul., trávník při jz. exponovanému rohu zahrady čp. 1465, 50°36'43.558"N, 13°37'37.767"E, 375 m n. m., několik zplnělých ex. (not. V. Joza 23.6.2013).

Succisa pratensis (čertkus luční)

3. Podkruš. pán. (u hranice s 25a. Krušn. podh. vl.), Litvínov: tzv. Třetí louka, v nálety dřevin silně zarůstající mokřadní louce, 50°36'42.378"N, 13°36'51.459"E, 435 m n. m., desítky ex. (not. V. Joza 11.7.2013); Litvínov: j. okraj města, Lomská ul., zbytek bohaté květnaté louky svazu *Molinion* za provozními budovami na sv. okraji hřbitova, desítky ex., 50°36'1.545"N, 13°38'8.069"E, 315 m n. m. (leg. V. Joza 12.9.2013).

V Podkrušnohorské pánvi zřejmě byl tento taxon mnohem běžnější (cf. REUSS 1867: 179, KLEMENT 1930: 106 etc.), např. DOMIN (1907: 116) jej považoval za význačný a běžný druh zdejších mokřadních luk. Dnes se díky zániku vhodných biotopů po rozsáhlé devastaci Podkrušnohoří těžbou surovin a rozvojem průmyslu vyskytuje naprosto ojediněle, a to nejen na Mostecku.

Tanacetum parthenium (řimbaba obecná)

3. Podkruš. pán., Litvínov-Chudeřín: Skální ul., malý svah nad cestou u garáží v bývalém místním kamenolomu, 50°35'53.238"N, 13°35'25.141"E, 335 m n. m., hojně zplanělá (not. V. Joza 19.5.2013).

Ulmus minor (jilm habrolistý) [ČS/C4a]

3. Podkruš. pán., Litvínov: Nádražní ul., křovitý porost podél silnice 0,1 km vsv. budovy ž. st. Litvínov, 50°35'37.280"N, 13°36'41.602"E, 305 m n. m., několik nepěstovaných stromů (not. V. Joza 14.7.2013). Na Litvínovsku velmi vzácný taxon; HULÁN (1969) jej uvádí z území mezi Litvínovem a Zálužím.

Urtica urens (kopřiva žahavka) [ČS/C3]

4a. Loun. střed., Most: část Zahražany, ul. Leoše Janáčka, soukromá zahrada čp. 1, 50°30'56.689"N, 13°38'17.678"E, 245 m n. m., v soukromé zahradě pod *Picea pungens*, desítky ex. (not. V. Joza 20.9.2016).

Urtica urens byla v minulosti nepochybně běžnou součástí květeny širší oblasti Mostecka (cf. SANDER 1903, KLEMENT 1930: 70, HULÁN 1969: 92, ŠVANKMAJER 1992 etc.). V současnosti se zdá být poměrně vzácná, rozhodně nebývá nalézána často. Snad to souvisí s všeobecným ústupem volného chovu domácí drůbeže, jehož pastviny druhu vyhovují.

Poděkování

Oblastnímu muzeu v Mostě děkuji za podporu při tvorbě tohoto příspěvku. Za doprovod na některé lokality děkuji Josefu Švankmajerovi a Petru Bultasovi, † Petrovi Kuchařovi pak za upozornění a doprovod na lokalitu *Allium ursinum* u Meziboří. Čestmíru Ondráčkovi, Pavlu Zdvořákovi a Josefu Švankmajerovi jsem zavázán za konzultace k problematice rozšíření některých taxonů ve studovaném území.

Literatura

- DANIHELKA, J., CHRTEK, J. JUN. & KAPLAN, Z. 2012: Checklist of vascular plants of the Czech Republic. *Preslia*, Praha, 84: 647–811.
- DANIHELKA, J., PETŘÍK, P. & WILD, J. (red.) 2016: *Databáze flóry České republiky*. [On-line: www.florabase.cz/databanka, použito 27.9.2016]
- DOMIN, K. 1907: *Rudohoří a pruh podrudohorský. Studie fytogeografická*. In: Archiv pro přírodovědecké prozkoumání Čech, Praha, 12 (5): 1–137.
- DOSTÁLEK, J. JUN., HEJNÝ, S., HUSÁK, Š., SCHWARZOVÁ, T. & DVORÁK F. 1990: *Chenopodium L. – merlík*. In: Hejný, S. & Slavík, B. (eds.), *Květena České republiky*, 2: 223–265. Academia, Praha.
- FEILER, A. 1931: *Gefäßkryptogamen*. In: *Heimatkunde des Bezirkes Kommotau*, Kommotau, Vol. 1 (Natur), Tom. 6: 9–18.
- GRULICH, V. 2012: Red list of vascular plants of the Czech Republic: 3rd edition. *Preslia*, Praha, 84: 631–645.
- HOUDA, J. 1969: *Džbán. Ochrannářská studie*. Kulturní správa ONV & Okres. Pedagog. Středisko, Louny. 173 pp.
- HULÁN, B. 1969: Dvouděložné rostliny Litvínovska. I. část. *Mostecko-Litvínovsko – regionální studie*, Most, 6: 87–100.
- ISOP 2017: ISOP. Portál informačního systému ochrany přírody. [On-line: http://portal.nature.cz/publik_syst/ctihtmlpage.php?what=3&nabidka=hlavní. Použito 1.3.2017].
- JOZA, V. 2014: Příspěvek ke květeně Teplicka. *Zprávy a studie Regionálního muzea v Teplicích*, Teplice, 30: 157–171.
- JOZA, V. 2016: Příspěvek ke květeně Teplicka II. *Zprávy a studie Regionálního muzea v Teplicích*, Teplice, 31: 137–146.
- KLEMENT, O. 1930: Die Pflanzendecke unserer Heimat. In: *Heimatkunde des Bezirkes Komotau*, Komotau, Vol. 1 (Natur), Tom. 5: 5–128.
- KRAHULEC, F. & DUCHOSLAV, M. 2010: *Allium L. – česnek*. In: Štěpánková, J., Chrtek, J. jun. & Kaplan, Z. (eds.), *Květena České republiky*, 8: 647–677. Academia, Praha.

- LIPSER, H., WITTENBERGER, G. & WITTENBERGER, W. 1967–1968: Pflanzenvorkommen im Böhmischem Mittelgebirge und im Ost-Erzgebirge aus den Jahren 1930–45. *Aussiger Bote*, München, Append. 19, 20: 1–48.
- MLÍKOVSKÝ, J. & STÝBLO, P. (eds.) 2006: *Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky*. Český svaz ochránců přírody, Praha. 496 pp.
- NOVAK, A. [sine dato]: *Flora Pontica* [recte *Pontensis*]. Ms., 20 pp. [J. L. Enge 1941 rescribit; depon. in: Oblastní muzeum v Mostě]
- ONDRÁČEK, Č. (ed.) 2009: Výsledky floristického kurzu v Lounech 2007. *Severočeskou přírodou*, Chomutov, 40: 19–121.
- OPRAVIL, E. 1964: Příspěvek ke květeně Teplicka. *Časopis slezského muzea*, Opava, ser. A, 8: 137–147.
- PYŠEK, A. 1975: Základní charakteristika ruderální vegetace Chomutova. *Severočeskou přírodou*, Litoměřice, 6: 1–69.
- REUSS, A. [E.] 1867: Botanische Skizze der Gegend zwischen Kommotau, Saaz, Raudnitz und Tetschen. In: Löschner[, J. W.] (red.), *Beiträge zur Balneologie. Teplitz und die benachbarten Curorte*, 2: 129–232. Ed. H. Dominicus, Prag - Carlsbad.
- SANDER, S. 1903: Die Flora von Ossegg und Umgebung. *Erzgebirgs-Zeitung*, Teplitz, 24: 109–111, 135–137, 164–166, 195–199, 227–229 & 255–258.
- SKALICKÝ, V. 1988: Regionálně fytogeografické členění. In: Hejný, S. & Slavík, B. (eds.), *Květena České socialistické republiky*, 1: 103–121. Academia, Praha.
- SLÁDEK, J. 1990: *Astragalus austriacus* Jacq. ve středním Poohří a v přilehlé části Českého středohoří. *Severočeskou přírodou*, Litoměřice, 24: 11–21.
- SLÁDEK, J. 1992: Možnosti pronikání květeny Českého středohoří do nové krajiny na výsypkách nadložních homin u Mostu. *Sborník Okresního muzea v Mostě*, Most, ser. natur., 11–12/1989–1990: 7–12.
- ŠTIKA, O. 1857: Kurze Uibersicht der Phanerogamen aus der nächsten Umgebung der Stadt Brüx. *Jahresbericht des k. k. Obergymnasiums zu Brüx für das Schuljahr 1857*, Brüx, 1857: 1–25.
- ŠVANKMAJER, J. 1992: Příspěvek ke květeně Šumného dolu u Litvínova. *Severočeskou přírodou*, Litoměřice, 2: 5–16.
- ŠVANKMAJER, J. 2008: Materiály z floristického kurzu Severočeské pobočky ČBS [28. 6. – 2. 7. 2003] v širším okolí Litvínova. *Severočeskou přírodou*, Litoměřice, 39: 85–89.